

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljave je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2.50, za 1/2 leta K 1.25, v Nemčijo K 3.—, v Ameriko K 4.60. — Posamezne številke 8 vin.

Krščanske strokovne organizacije v službi podjetnikov.

Če se na shodih označi, da so takozvane krščansko-socialne strokovne organizacije samo zato, da cepijo složne nastope delavcev in da podpirajo podjetnike v njihovih bojih proti razredno-zavednemu proletarijatu, tedaj kriče voditelji krščanskih socialcev, da je to laž in obrekovanje.

Sedaj pa se je resnica naših trditvev jasno dokazala. Tajnik centralnega vodstva podjetnikov, g. dr. Friedmann iz Brna je v Sternbergu prigodom mezdnege gibanja izjavil:

«Dolžnost podjetnikov je, da podpiramo povsod, zlasti pa v Sternbergu, krščansko-socialne delavce in njih društva, kajti edino krščansko-socialni delavci so ponižni in potrpežljivi material, ki je za podjetnike v vseh ozirih dober in na katere se lahko zanesemo.»

Sedaj ne bodo krščanski socialci nič več tajili, čemu so pravzaprav njih organizacije. Ni dvombe, da je edina prava delavska organizacija tista, ki stoji na razrednem stališču delavstva in ki nima ne verskih, ne narodnostnih priveskov. Vsakega zavednega proletarca dolžnost je zato, da stori, kar je v njegovi moči, da bodo vsi delavci na jasnem, kje je njih pot in kje njihova edino prava organizacija.

Klerikalni bankerot v Trziču.

Počilo je. Trziški klerikalci so izgubili svojega boza. Vsemogočni Papov, vodja vseh klerikalnih institucij, eden najodličnejših klerikalnih kolovodij na Kranjskem, je v konkurzu... Ž njim je padel v konkurz tudi konzum v Trziču in Križih...

O tem smo dobili iz Trziča naslednja poročila:

«Dragi Kristan! Naznanjam Ti, da je v Trziču in Križih konzum «pogorel». Blago iz obeh konsumnih prodajalen je že prodano. Trgovci so vse pokupili in so zelo veseli, ker zdaj bodo še lažje podraževali. Papov je klerikalce počteno navil; ker se je poganjal samo za vero, zato so mu vsi zaupali. Papov je jemal od vseh, od delavcev in bogatašev. Klerikalci so pisali včasih po «Slovcu» in «Naši Moči», da boš ti kronce iz Trziča odnesel... No, najbrže so se bali, da bo za Papova premalo. Papov je užival neomejeno zaupanje. Radoveden sem samo, kaj bodo k temu rekli jeseniški klerikalci in njihov Čebulj — ko so vsi imeli Papova za najbolj brihtnega? Več ti sporočim prav kmalu. Tvoj...»

Iz Križev pri Trziču pa nam pišejo:

Med tukajšnjimi klerikalci vladajo sedaj grozne zmešnjave. Vzrok temu je trziško katoliško konzumno društvo, ki je propadlo s filialko, ki jo je imelo v Križih. S tem padcem so dobili križki in trziški ajmohtarji grozni udarec, ker je padla ž njimi vred ena najlepših klerikalnih zvezd, ki je svetila vsem katoliškim društvom z imenom I. Papov. To je zopet dovolj jasen dokaz, kako kle-

rikalci skrbijo za svojega bližnjega. Sami sebi napolnijo najprvo žepe, potem pride pa njihov bližnji na vrsto, kadar je treba namreč plačati, kar so sami zapravili. Tudi župniku Zabukovcu moramo povedati par besedi v tem oziru, posebno na njegovo pridigo, ki je bila 5. septembra, mu moramo odgovoriti sledeče: Župnik Zabukovec bi imel veliko več vzroka upiti in zmerjati svojo ajmohtarsko bando kakor pa svobodomislece in socialiste. Ako ni slep in gluha, bo gotovo videl in slišal, kaj se godi krog njega. Povemo mu tudi, da dosedaj še javnost ni ničesar izvedela, odkar je v Križih, a sedaj pa presegajo njegove pridige že vse meje. Kar se tiče božje besede, je ne uči, kajti vse drugo pride na vrsto samo, kar bi moral katoliški duhovnik učiti verne, pride malokdaj. Ako se tako rad bavi s politiko v cerkvi, naj bi raje povedal, kdo je kriv, da so meje zaprte, da se ne more prevažati blago semintja, kar je povzročilo silno veliko gorja po vsej Avstriji, namreč da se je ustavilo tuintam delo, da je nastala draginja, kar čutijo posebno ubogi delavci vseh krajev. No, ker tega nepove, pa povemo mi, da je to delo tistih pobožnih poslancev, ki začnejo vsako delo z bogom in vero, kajti beseda bog in vera jim služita za orodje, s katerim obdelujejo ljudi in jih napravljajo sami sebe koristne. Opomniti moramo pa še na nekaj tega črnega politikarja, ker bi sicer moral vedeti kot katoliški duhovnik in sicer, da brez božje volje niti las ne pade raz glave, torej tudi svobodomiselci in socialisti niso padli brez božje volje na svet. Zatorej mu svetujemo, naj se nikar tako ne jezi nad njimi, naj rajši potrpi, da bo prišla božja volja in bodo zopet izginili. Toliko za danes.

*

«Slovenski Narod» pa piše:

Polom v Trziču. Narodna stvar v Trziču se je v zadnjem času prav lepo razvijala in nadejati se je bilo, da pride ta nemčurska trdnjava že v najkrajšem času v slovenske roke. Toda po klerikalni krivdi smo v Trziču zopet potisnjeni za desetletja nazaj. Klerikalci so osnovali med tržiškimi obrtniki in delavci celo vrsto zadrug: konsumno društvo, čevljarsko zadrugo in posojilnico. Te zadruge bi bile lahko, ako bi bile osnovane na zdravi in solidni podlagi in ako bi bile pod strogim nadzorstvom, pravi blagoslov za vse tržiško prebivalstvo. Žalibog, da temu ni tako. Klerikalci so osnovali vse te zadruge na strankarski podlagi in, kar je bil največji greh, prepustili so jih samim sebi,

ne da bi jih nadzorovali, kakor je bilo potreba. V vseh teh zadrugah so pustili svobodno gospodariti eni sami osebi — nekemu Papovu, ki je bil načelnik tako konsumnega društva, kakor čevljarske zadruge in posojilnice. In vendar ta človek ni imel nobene sposobnosti za vodstvo teh zadrug — razen ako se ga smatra za ta posel usposobljenega že zato, ker je pristaš klerikalne stranke in načelnik «Čukov». Pod takimi pogoji se ni čuditi, ako je v imenovanih zadrugah nastopil polom, saj je jasno, da mora vsaka organizacija propasti, kjer ni pravega vodstva in ne pravega nadzorstva. Vse klerikalne zadruge v Trziču: konsumno društvo, čevljarska zadruga in posojilnica so prišle v konkurz. Pasiv je več kakor 100.000 K, saj je samo konsumno društvo pasivno za več nego 30.000 K. Do zadnjega časa ni nihče vedel, da je vsa gospodarska organizacija v Trziču na robu gmotnega propada. Kako tudi, ko je načelnik Papov, seveda v sporazumu z «Zadružno zvezo» znal tako imenitno prikrivati položaj v zadrugah! Saj je čevljarska zadruga še ob novem letu, dasi je bila že takrat popolnoma nesolventna, izplačevala 9 do 10% dividende. Seveda je bilo to samo pesek v oči. Ako bi bili člani zadrug količkaj previdni, bi se o pravem stanju zadrug kajpak lahko poučili že na zadnjih občnih zborih. Takrat so zahtevali, naj se jim predlože računi. Načelnik Popov jim je odgovoril, da so vsi računi v redu in člani so se zadovoljili s tem odgovorom, sicer bi se že takrat bili prepričali, da visi nad zadrugami Damoklejev meč — konkurza. Da zadružniki niso vztrajali pri svoji zahtevi, da jim načelnik predloži točne račune, končno ni zameriti preprostim neukim ljudem, zameriti pa je «Zadružni zvezi», ki ni storila svoje dolžnosti, da bi takoj izvršila v vseh zadrugah, čim je postal položaj sumljiv, najstrožjo revizijo ter o vspehu te revizije takoj obvestila zadružnike. Tako bi se morda dale zadruge na kak način rešiti propada. Toda «Zadružna zveza» ni niti izvršila revizije, kamoli, da bi kaj storila za rešitev teh zadrug pred grožnim propadom. Nasprotno, mirne duše jih je tirala v konkurz, dasi je vedela, da s tem uniči na stotine slovenskih eksistenc v Trziču. Taki so klerikalci! Preje zapeljejo ljudi, jim obljublajo zlate gradove, ako so jih spravili v pogubo, jim sami zadajo zadnji smrtni udarec! Kakor so delali povsod drugod, tako so storili tudi v Trziču. Tu je bila eminentno prizadeta slovenska narodna stvar, a kaj je klerikalcem mar narodnost in ugrožena

narodna stvar? Slovenci v Trziču naj gredo k vragu, so si mislili, kaj nam to mar, samo da mi rešimo za svoje žepe še to, kar se da rešiti. Takšni so klerikalni ljudski osrečevalci, katerim pa ljudstvo žal še vedno slepo zaupa! — Pri tržiškem polomu je največ prizadeta klerikalna «Zadružna zveza» in tržiški nemškutarski župan Mally. Razprodaja v konsumnem društvu se je pričela minoli teden.

*

Na to notico je odgovoril «Slovenec», da je društvo postalo zadnji čas — liberalno.

V premišljanje.

Visokošolec Mirko Černič je objavil v 37. št. «Učiteljskega Tovariša» daljši članek z naslovom «Jeseniško šolsko vprašanje». Priobčujemo iz njega bistveni del, ne da bi se z vsem identificirali.

Mirko Černič piše:

Na gorenjskih Jesenicah je bilo pred dvema letoma šolsko vprašanje skoro stalno na dnevnem redu. V občinskih sejah, na javnih shodih in v časopisju so se ondotni rodoljubi prekljali med seboj toliko časa, da je iz moke nastal tale kruh: na Savi pri Jesenicah se je vzdignila ponosna stavba z izzivajočim napisom «Deutsche Volksschule», ki ji delata asistenco «Deutscher Kindergarten» in «Turnhalle». Vprašanje slovenske šole pa je zaspalo . . .

Ali je moralo priti do tega?

Preiščimo tej «Deutsche Volksschule» jetra in obisti!

Po ne povsem popolnih podatkih jeseniške šolske matice je vstopilo v to zasebno nemško šolo s pravico javnosti od l. 1901 do 1908 311 otrok. Po narodnosti so bili:

Nemci:	178 ali 57.2 %
Slovenci:	99 ali 31.8 %
drugi:	34 ali 10.9 %

Narodnost je vzeta po izpovedbah staršev, oziroma oskrbnikov. Kakšne so te izpovedbe pri delavstvu, da, celo pri domačinih v industrialnih krajih, ni treba posebej razlagati. Imena «Nemcev» kakor: Polesnig, Majnik, Zemljak, Humitsch, Bizjak, Lassnig, Strukelj, Vrhovšek, Kosmatsch, Tschopp itd. nam govore dovolj razločno.

Iz zgornjih podatkov sledi, da hodi v nemško šolo komaj polovico nemških otrok. Če pa upoštevamo nezavednost naših ljudi, smemo brez pretiravanja zameniti nemške procente s slovenskimi.

Nemško zasebno šolo na Savi obiskuje potemtakem večina Slovencev.

Kje so zaposleni starši teh otrok? V tvornici na Savi in Javorniku:	138 ali 44.3 %
pri železnici:	67 ali 21.5 %
pri zidanju predora jih je bilo:	46 ali 14.7 %
domačinov (!):	20 ali 6.4 %
drugih:	40 ali 12.8 %

Iz tega je razvidno:

a) nemška industrija izrablja nele duševnih in telesnih sil slovenskega delavca, marveč tudi raznaroduje;

b) kar dela nemška industrija, isto počenjajo tudi državna podjetja;

c) to raznarodovanje pa ne ostane samo v delavskih vrstah, marveč sega celo med domačine!

Zanimivo je tudi, da je iz slovenske šole prestopilo v nemško 73 otrok, kar pač jasno izpričuje nezavednost našega delavstva in agitacijo Nemcev za svoje raznarodovalnice, na drugi strani pa malobrižnost od slovenske strani ter nedostatek slovenskega šolstva.

Kako te pojave zatreti ali vsaj zaježiti?

Kratek odgovor bi bil: Odstraniti nemško industrijo ter jo nadomestiti s slovensko ali vsaj slovansko, pa podkuriti železniškemu ministrstvu do te stopnje, da bo nastavljal pri državnih podjetjih v naših krajih slovenske uradnike in uslužbence.

Kratek odgovor — samo kje je izvršitelj?

Če bi Slovenci imeli narodni svet, ki bi se mu v narodnih vprašanjih na vseh poljih pokorile vse politiske in gospodarske naše organizacije! A mi pošljamo rajši na Dunaj poslance, ki predlagajo odpravo narodnih svetov sploh, ne pomislivši, da so to tudi jako važne kulturne in gospodarske organizacije!

Drugim narodom ne privoščijo, za kar so prekomodni, da bi dali lastnemu rodu! Pa upati je, da tudi v to tmino prodro žarki spoznanja.

Poglejmo, kaj moremo mi napraviti.

Vprašanje zidanja slovenske šole se mora kar moč hitro rešiti. Sedanje šolsko poslopje je popolnoma nedostavno: stara graščinska podrtija se je v naglici za silo priredila za šolo; paralelke pa so nastanjene izven šole v privatnih hišah, ker je v poslopju premalo prostora.

Šola je tudi na neprikladnem mestu. Otroci s Save hodijo v nemško šolo, ker jo imajo tako rekoč pred nosom.

Leta 1908/9 je obiskovalo slovensko šolo 563 otrok v 4 razredih in 5 paralelkah. Učnih oseb je bilo 9, na vsako povprečno 62 otrok! Kakšni morajo biti učni uspehi pri tolikem številu otrok v nedostatnih, vsem pedagoškim in higienskim principom v obraz se smejočih prostorih?!

To so uvideli jeseniški rodoljubi pa so se toliko časa prerekali po podpihovanju Nemcev, da je medtem zviti nemški lisjak zgradil moderno poslopje «Deutsche Volksschule» sredi med Jesenicami in Savo, kjer se pretvarja slovenska deca v pristne Germane.

Poleg že navedene zaslepljenosti slovenskih mas tira slovensko deco tudi staro, vse prej kot vabljivo, na neprikladnem mestu stoječe poslopje slovenske šole v naročje nemški raznarodovalnici, kamor jih sili toliko, da sprejemajo samo najnadarjenejše izmed slovenskih otrok, druge pa odklanjajo, ker imajo materiala v izobilju.

In posledice?

Slovinci smo menda obsojeni v to, da duševno in telesno prerajamo nemško pleme: naše najbistrejše glave so s svojimi učenimi deli množile nemško literaturo, slovensko zdravo in čilo ljudstvo pa pomlaja degenerirano germansko raso! Kam to privede, če se ne vzdramimo?!

Na lastne oči sem videl že par skoro neverjetnih slučajev, ki celo nekaterim staršem odpirajo oči ter jim kažejo usodno zmoto, da že bridko občutijo nespametnost pošiljanja otrok v nemško šolo.

Samo par zgledov! Zgodilo se je že, da je otrok slovenskih staršev, ki niti nemški ne znajo, se naučil v nemški šoli toliko, da je nagnal lastne roditelje z «bindische Hunde»... Pretepavanje, zasramovanje, celo blatenje in kamenjanje slovenske dece po učencih nemške šole so na dnevnem redu, in vsak Jeseničan zna o tem cele zgodbe.

Otroci nemške šole govore med seboj samo nemški. V šoli se nauče samo nemških črk, tako da slovenske knjige niti v roke vzeti ne znajo!

Vse to naravnost kriči, da so nemške raznarodovalnice tudi posirovalnice prve vrste! Da bi to slovenski starši kmalu spoznali!

Spoznati pa morajo pred vsem merodajni činitelji in pospešiti, kar moč, zidanje moderne slovenske šole, ki naj stoji na takem mestu, da bo izpodbit vsak izgovor o oddaljenosti slovenske šole. Zidati se mora osemrazrednica, ker tako nameravajo ustanoviti Nemci, da izjalovijo ugodne posledice

eventualne nove slovenske štirirazrednice ali celo dveh: na Jesenicah in na Savi, kakor nekateri v svoji slepoti zahtevajo.

Odnosaji na Jesenicah in Savi so danes tako razdrapani, da je malo upanja, da se zlože v toliko, kolikor je potrebno za tako važen korak.

Mi pripominjamo za enkrat samo to, kar smo zadnjič napisali: slovensko deco v slovenske šole. Delavci pa vsi: v organizacije, da se potom teh osvobodimo iz duševnega in telesnega robstva kapitalizma...

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo!

Z M E S.

Severni rtič odkrit. Živimo v izvanredno važni dobi. Tehnika hoče premagati zrak. Zeppelin in še polno drugih zrakoplovcev se trudi, da bi napravili človeštvu prosto potovanje v zraku... Sedaj pa je prišla že vest, da je dr. Kook dospel iz severnega rtiča, kamor je po dolgih mesecih hoda srečno prišel kot prvi 21. aprila 1908 ter s tem odkril človeštvu najbolj severno točko zemeljske oble. Komaj so časopisi objavili to znamenito novico, prinesel je že telegram drugo, da je tudi Amerikanec Peary dosegel severni rt. — Doslej je izkalo 691 ekspediciij severni pol. Na stotine mož je žrtvovalo svoje življenje, da bi odkrili človeštvu severni rt. In sedaj je tu — odkrit. Da, delo človeka je brezkončno...

„Bildungsarbeit“. Avstrijska nemška socialno-demokratska stranka je začela pod tem naslovom izdajati poseben časnik izključno v izobraževalne svrhe. Izhajal bo vsaki mesec. Namen mu je izšolati sodruge, da bodo ne le pripadniki ampak tudi vneti bojevalci in agitatorji za stranko. «Bildungsarbeit» bo vodnik in spremljevalec na polju samoizobrazbe nemškega proletarijata v Avstriji.

Češko-slovanska socialno-demokratska stranka je vršila od 5. do 8. septembra v palači «Narodnega Doma» na Smichovu pri Pragi svoj deveti strankarski zbor. Prišlo je na zborovanje nad 450 delegatov iz Češke, Moravske, Šlezke, Nižje in Gornje Avstrijskega. Za slovensko socialno demokracijo sta prišla sodr. E. Kristan in dr. Tuma. Najvažnejša točka dnevnega reda za sedanje raz-

mere je bila: «Narodno vprašanje in socialna demokracija». Poročal je o njem sood. dr. B. Šmeral.

Shod slovenskih svobodomislecev je silovito zbedel klerikalce. Škof Bonaventura je zapovedal ljubljanskim tercijalkam moliti na dan shoda „žalostni del rožnega venca“. Klerikalni časnik „Slovenec“ je pa znorel, kajti tisti shod, „za kateri so molile ljubljanske tercijalke na čelu z gospo Terseglavovo, Klemenčičevo, Podlesnikovo in Štefetovo žalostni del rožnega venca“, nazval je „Grand variete-teater“. Ubogi škof in ubogi katoliški časnik „Slovenec“. — Letošnji shod svobodomislecev je bil precej številnejše obiskan kot lanski, dasi ni bilo zanj nobene propagande. Bil je pravtako kot lanski, večalimanj „ad hoc“. Sedaj bo boljše, ker se ustanove organizacije, ki bodo skrbele za razvoj in razširitev Svobodne Misli, ki polagoma nastane tista kulturna organizacija, ki jo je na Slovenskem zelo potreba. — Na shodu v Ljubljani so referirali inženir Jekovec „o morali“, pravnik Lotrič „o Svobodni Misli in političnih strankah ter o organizacijah“, filozof in pisatelj Lah „o svobodni šoli“, pravnik Kisovec „o pomenu krematorijev“. Debata je bila majhna, ali živa. Udeležilo se je je cela vrsta prisotnih. Bila je slika naših razmer. Povzročila je celo nekaj polemike po listih. Celo dr. Žerjav se je ganil. Tudi vspeh!

Ljubljanski škof pod sekvestrom? Po Ljubljani je razširjena vest, da je vlada sekvestrirala škofjsko posestvo v Gornjem gradu na Štajerskem. Leta in leta je vlada mirno gledala zapravljivo gospodarstvo ljubljanskega škofa, ne da bi bila ganila z mazincen. Mirno je gledala, kako roparsko je škof »gospodaril« in uničeval posestvo, ki mu je od njega izročena edinole vžitek. Kasno, prekasno se je spomnil ljubljanski kapitelj svoje dolžnosti in odvzel Jegliču upravo, varujoč interese Jegličevih naslednikov. Vlada pa je škofa v njegovem blaznem gospodarstvu celo podpirala in mu posodila državni denar v znesku 1,200.000 kron za njegove klerikalne ustanove. — Dolžnost škofovega lista je, da razločno pojasni vso zadevo; za škofovo gospodarstvo bi se menili sicer prav toliko kot za lanski sneg na kamniških planinah, ampak protestirati moramo, da vlada vzdržuje z državnim delavskim denarjem klerikalne institucije. Protestirati proti malomarnemu nadzorstvu vlade, ker dobro vemo, da bo bodoči škof to, kar mu je Jeglič snedel, izkušal dobiti iz ljudskih žepov. Je-

gličeve gospodarske talente bo kranjsko ljudstvo še drago plačevalo.

Navdušen davkoplačevalec. V bližini Altone se je nedavno tega vršila patriotična slavnost; enega izmed udeležencev je tako navdušila, da piše dobesedno: „Ko sem gledal cesarju v resno dostojanstveno oko in videl prijazno obličje naše pobožne matere-cesarice, sem kar pozabil, da so razpisani novi davki... Ne tožimo več o davkih! Če so močnejša pleča, kot so naša, odvalila nove davke, tedaj pokažimo mi, da nove davke zmoremo!“ — Ali ni to imeniten recept za našega finančnega ministra Bilinskega, ki bi ga prav gladko rešil iz davčne zadrege?

Iz „Delavske tiskovne družbe v Ljubljani“. Te dni je izšla v založbi »Del. tisk. družbe« lična knjižica »Francka in drugo« izpod peresa sodruga Etbina Kristana. Cena 50 vin. Opozarjamo vse čitatelje »Rdečega Praporja« na to čedno delce. — Obenem opozarjamo vse cenjene kolporterje po slovenski domovini, naj odgovore na cirkular družbe glede tega, koliko iztisov »Francke« naj se jim dopošlje.

V nemški državni zbor je bil izvoljen dne 7. t. m. namesto umrlega sodruga Goldsteina, sodrug Jurij Schöpfung, ki je dobil 21.188 glasov; in sicer v okraju Stolberg-Schneeberg. Nasprotniki so dobili le 9368 glasov. Torej skoro 120.000 glasov večine je dobil socialno-demokratski kandidat. Ta volilni okraj je zastopal tudi pokojni Viljem Liebknecht.

Naročajte in širite naš list!

Iz idrijskega okraja.

C. kr. erar za osmi dekliski razred. Vzlic temu, da je izkušalo naše napredno učiteljstvo in delavstvo na naši c. kr. rudniški šoli krvavo potrebni osmi razred, ni še danes nobenega odgovora na tozadevno resolucijo. Pač pa piše »Slovenec« hri-navske članke, s katerimi izkuša metati javnosti pesek v oči, čes, če ministrstvo na noben način ne dovoli osmega dekliskega razreda, za katerega smo se mi toliko trudili, bo saj s tem pomagano, da imamo tukaj nuno, zmožno francoščine, ki bo poučevala dekleta, ki se bodo hotele pridobiti višje

izobrazbe. S to finto hoče zopet klerikalizem napeljati vodo na svoj mlin. Najprvo s prostim poukom, potem zahtevati od erarja honorar, dalje pa, da se imenuje nune stalnim učiteljicam osmega razreda, potem še sedmega, šestega i. t. d., dokler se ne izroči cele, že tako od erarja zanemarjene sole popolnoma v roke klerikalizma. To pa nile namen naših klerikalcev, ampak tudi rud. predstojništva samega. Da je to res, sledi iz tega, da se še zdaj ob pričetku šolskega leta še niti odgovora ni dalo, dasi je bila tozadevna resolucija predložena že meseca marca t. t. Gosp. svetnik Koršič, ki hoče biti liberalec, ima še sedaj svojo hčerko v nunskem zavodu, dasi je mož «napreden» Slovenec, načelnik šolskega odseka v občinskem zastopu in povrh še okrajni šolski svetnik. Kot tak se je vzlic vsemu temu protivil predlogu odbornika Pleskoviča pri seji šoskega odseka, da bi se tudi občinski zastop izrekel za osmi dekliški razred, češ, da nima občina s tem nič opraviti. In če ima mož že danes v svoji pisarni vse klerikalno, le sam hoče biti še liberalec, potem ni čudno, da se nasprotuje vsakemu razširjenju šole, ki ne bi bila naravnost klerikalna. Tudi ne bo čudno, če se zgodi to, kar smo zgoraj navedli. Da se pa to prèpreči, treba je, da se vzbudi delavstvo in nastopi proti c. kr. erarju z najresnejšo voljo ter zahteva, da se takoj dovoli potrebne knjige za osmi razred ter da se imenuje posvetno učiteljico, ne pa samostansko nuno, ki ne pozna življenju potrebne vzgoje. Delavstvo naj pove, kdo bo poučeval našo mladino, pa če je tudi proti Koršičevi volji.

Zopet usluga klerikalcem. «Slovenec» se hvali v št. 196, da je ministrstvo za javna dela zopet neizpremenjeno podaljšalo pogodbo za deset let, ki jo ima s «krščanskim gospodarskim društvom» v Idriji. Pravi: Na Dunaju vedo, da bi hiše ne oddali drugam, da bi toliko nesle erarju. V tej hiši, pravi «Slovenec», se preskrbuje ogromni večini rudarjev razne potrebščine. Najboljše in po najnižji ceni da je vino in pa, koliko da se nudi v tej hiši duševne hrane rudarjem! Nobeno društvo da nima take knjižnice in koliko da se vrši predavanj i. t. d. Za vse to da dobro vé ministrstvo. — Mi verujemo, da se je obnovilo to pogodbo, saj poznamo naklonjenost vlade napram našim klerikalcem. Posebno pa še, če se v tej hiši toči zvečer dušna in telesna hrana za mlade ljudi, katerih se vidi ob takih večerih polna okna, ki motijo s porogljivim smehom mimo idočé ljudi. Ni

pa res to, da bi erar za hišo, v kateri je prodajalna, velikanske kleti, cela vrsta velikih sob, v katerih bi lahko stanovale rudarske družine, ne dobil več kot 200 K letne najemnine, kot jo dajejo klerikalci z lepim vrtom vred. Mi vemo za ljudi, ki plačujejo za slabše prostore brez vrta in moraje hišo sami popravljati, nad 3000 K letno, ne pa bagatelo 200 K. Mi bi ne imeli nič proti temu, da ni predrznost klerikalcev tako nesramna, da se za izkazano dobroto ne bi še tako nesramno delali norca iz ministrstva. Čudno pa se nam zdi to, da ima za društvo, v katerem je par provizionistov, par pisarjev, peščico čukov in marijinih devic ministrstvo kar tisoče na razpolago. Nima pa kronic, ko se je šlo za ustanovitev ljudske kuhinje, ki bi bila vsem sirotam in z otroci obloženim vdovam na korist. Zato pa tudi klerikalci vlagajo proti vsem proteste, kar je vezano s kakimi stroški, češ, pogletje nas, kako mi znamo: nič plačati, pa vse imeti!

Kolesarji, pozor! Kolesarsko društvo «Balkan» v Trstu priredi dne 26. septembra t. l. veliko jugoslovansko dirko ob progi Ljubljana—Opčina (pri Trstu). Zato se prosi kolesarje, da se udeleže v velikem številu za stražo ob progi Logatec—Planina. Zbirališče v Idriji pri gosp. Ant. Kogejju. Odhod točno ob pol 4. zjutraj. S kolesarskim pozdravom!

Primož Filipič
tč. tajnik.

Tomaž Brus
tč. predsednik.

Pozor, občani! Zadeva javne čitalnice bode rešena v par dnevih. Kako, je odvisno zdaj le od naših klerikalcev. Če ostanejo ti, nadaljni škodljivci občine in izkoriščevalci občinstva, šklicali bomo takoj javni ljudski shod ter pojasnili, kako je s stvarjo. Pripravite se torej!

Kaj pa Nikavo? Čuje se, da bode šklican kranjski dnželni zbor 23. t. m. Dolžnost našega poslanca je, da spravi zopet regulacijo Nikave kot nujno zahtevo na dnevni red!

Volilci Spod. Idrijske občine, pozor! V kratkem se imajo vršiti pri nas občinske volitve, Kandidate za III. razred postavimo tudi mi. Delavci, velilci, volite torej može, ki vam jih pravčasno objavimo.

Pozor, občinstvo! V sredo, dne 22. t. m. ob 9. uri zvečer se vrši v pivarni pri «Črnem orlu» v Idriji javni ljudski shod z dnevnim redom: 1.) Rudarske in šolske razmere v Idriji. 2.) Slučajnosti. Pridite vsi!

Z Jesenic.

Odgovor „Naši Moči“. Gosp. Krivic se ujeda v «Naši Moči» zoper socialne demokrate, s tem misli oprati svoje počenjanje pri sejah bratovske skladnice. Zaletuje se tudi v sodr. Ogrisa. No, eno stoji pribito: sodr. Ogris se je doslej vedno z vso vnemo potegoval zato, da bi bile razmere na Savi v tovarni in bratovski skladnici boljše. Vsi njegovi tozadevni predlogi so se tikali torej izboljšanja razmer. Gosp. Krivic zavija resnico, kar ni lepo za moža, ki pravi, da je pošten katoličan. Sodr. Ogris ni bil nikoli pripravljen glasovati za kaj takega, kar bi delavstvu škodovalo. Glede izpremembe pravil pa je res, da se Ogrisov predlog dá uresničiti, ker je izvedljiv. Postavi naj se na dnevni red prihodnjega občnega zbora, delegati naj pritrdijo in videli bomo kmalu, kdo nasprotuje izpremembi. Provizija se lahko razdeli za vsako obdobje — kako naj bo razdeljena, določajo pravila, ne zakon o bratovskih skladnicah, ki obsega le splošna določila. Seveda mora tovarniško vodstvo biti izpremembi pravil naklonjeno, kajti ono je odločilen faktor. Žalostno je, da gg. Krivic in njegovi tovarši tako malo poznajo pravila bratovske skladnice, oz. zakon o bratovskih skladnicah. — Na sploh pa je eno res: Če je g. Krivicu res kaj na tem, da pride delavstvo kdaj do dobrega starostnega in onemoglostnega zavarovanja, naj se z nami vred bojuje proti nesramni obstrukciji dr. Šuštersiča in njegovih tovaršev v drž. zboru. Kakšni backi pa so jeseniški ajmohtarji, dokazuje dejstvo, da so na znani klerikalni shod v ljubljanskem Unionu poslali pozdrav in soglasje z obstrukcijo, ki je preprečila delovanje drž. zbora. In s takimi ljudmi se prerekati, je težko... Gegen die Dumtheit kämpfen selbst die Götter vergebens. Straža.

Shod dne 12. septembra, na katerem je sodr. Anton Kristan govoril o pomenu kons. društev, je bil izborni obiskan. — Novi člani še vedno pristopajo v kons. društvo. Tako je prav!

Predavanja o delavstvu in cerkvi, ki se je vršilo v nedeljo, 12. septembra zvečer, se je udeležilo lepo število poslušalcev. Predavatelj, L. Lotrič je poljudno obrazložil stališče delavstva k cerkvi. Nekaj prav primernih besedi k predavanju je poyedal tudi sodr. Anton Kristan.

Iz Zagorja.

Zagorje ob Savi. «Slovenski Narod» je prinesel iz Zagorja dopis v št. 202, da so socialni

demokrati agitirali proti sokolski veselici z bojkotom. Izjavljamo, da socialni demokratje niso nikoli proti kakšni veselici, če jo ravno naši Sokoličiči priredijo. To je obrekovanje, ki ga Sokoličiči med nezavednimi delavci. Socialni demokratje in rudarska godba so priredili veselico na vrtu št. 6 Mihelčiča, katere se je udeležilo 400 delavcev in delavk. Za to veselico se ni agitiralo po vseh okrajih, kakor so Sokoličiči. Tudi je bilo tako pri jedi kakor pri pijači velika razlika med tem dvema veselicama. Pri nas delavcih je bila cena človeška, da so bili vsi zadovoljni; pri Sokoličičih je pa vsa stvar drugačna. Cena je bila bolj moderna, tako da so morali mnogi posetniki sokolske veselice, oziroma trboveljska podporna godba iti v drugo gostilno jest in pit; tudi k nam je prišlo nekaj teh; cena na sokolski veselici je bila mesu 1 kg 6 K, 1 l dolenskega vina 1.20, 1 l piva 60 vinarjev. Našim narodnjakarjem je tudi vedno steklarna na poti, ker so steklarji dobro organizirani. No, narodnjakarji sploh niso prijatli organiziranih delavcev.

S Štajerskega.

Iz seje bratovske skladnice v Trbovljah, dne 22. avgusta t. l. ki se je vršila v rudniški pisarni v Trbovljah. Navzoči so bili: Tentšert, Krassnik, Kronthaler, Lapornik, Gradšek, Mozetič, Rems, Sodja, Hauptman, Urlep, Dolinšek, Mostnak, Zupan, Bočko in Groblar. Dnevni red: 1. Podpore, 2. provizioniranje, 3. volitev enega prisodnika v razsodišče bratovske skladnice, 4. več prošenj za priznanje članskih let, 5. raznoterosti.

1) Od predsednika in namestnika izplačana nujna podpora se v seji odobrila. Nadaljna podpora se je dovolila: Franc Eržen 10 K, Anton Zorc 25 K, Franc Nadrah 10 K, Alojzij Kovač 10 K, Jurij Müller 20 K, Franc Šipek 20 K, Liza Kramar 15 K, Franc Prelogar 15 K, Jakob Odlasek 20 K, Jakob Ovsenk 20 K, Franc Zalokar 10 K, Alojzija Turnšek 10 K, Anton Piškur 10 K, Gašpar Skobe 15 K, Ivan Breznikar 10 K, Franc Gradšek 70 K, Ana Kink 15 K, Ivan Janežič 10 K, Antonija Podgoršek 10 K, Alojzija Rupnik 20 K, Ivan Kuželj 5 K, Jožef Klenovšek 15 K, Ivana Burja 15 K, Bernard Kurenj 50 K, Martin Herzig 5 K, Agata Šuster 10 K, Marija Šteiner 5 K, Antonija Gošte 10 K, Ana Čebin 10 K, Martin Dornovšek 16 K, Jožef Piks 20 K, Andrej Miklavčič 15 K, Alojz Lesičar 25 K, Franc Rebozelj 15 K, Jakob Čuden 10 K,

Franca Rženičnik 70 K, Marija Pavlič 10 K, Lovro Čehovinu za umetno nogo približno 200 K, Franca Savšek 10 K, Marija Resman 15 K. 2) Na podlagi zdravniških izpričeval se je provizioniralo v Trbovljah. Luka Rus s 1. vel. srp. t. l. s 20 K mesečno, Jožefa Hlebec s 17. vel. srp. t. l. s 833 K mesečno; v Hrastniku: Jurij Roglič s 13. vel. srp. t. l. s 4160 K mesečno, Florian Gaberšek s 13. vel. srp. t. l. s 1666 K, Fridrik Dležak s 17. vel. srp. t. l. s 100 K mesečno, Ivan Laurič s 20. vel. srp. t. l. s 1782 K mesečno; v Ojstrem: Franc Delenc s 18. vel. srp. t. l. s 40 K mesečno. 3) V razsodišče bratovske skladnice se je izvolil enoglasno sodr. I. Hauptman, kopač v Trbovljah. 4.) Sklenilo se je pripoznati Antonu Klenovškemu članska leta od 16./V. 1883, Francu Bedeniku od 5./I. 1876, Petru Krivecu od 5./X. 1879, Juriju Rotterju od 4./X. 1870 in sicer na podlagi dostavka § 78 pravil. Pri glasovanju prošelj Jurija Šibila, Janeza Koritnika, Valentina Križnika, Florijana Vidmarja, Janeza Lauriča, Miheta Soreta, Franceta Straderja, Jurija Gričerja, Janeza Komlauca in Alojza Mastnuka se je z 12 proti 4 glasovom sklenilo, akoravno so večkrat po krajši čas izstopili iz bratovske skladnice, pripoznati jim polna članska leta. 5. Sklenilo se je babici Prevolnik službo na tri mesece odpovedati in mesto nje Lenko Zofijo s 1. septembrom t. l. po istem pogoju nastaviti, kakor Prevolnik. — Na predlog odbornika Peter Groblerja se je sklenilo, da se čumnata (kamra) pri bolnišnici ne odda v najem dr. Berdahu. — Odbor je dalje izrazil svojo nezadovoljnost, ker nakupujejo zdravniki zdravila za lekarno bratovske skladnice. Na predlog odborniškega člana Ivana Urlepa je odbor enoglasno sklenil, predsednika pooblastiti, da v zmislu § 69, točka 10 pravil napram zdravnikom strogeješe postopa ter da nalaga zdravnikom, naznaniti predsedniku, katera zdravila se v lekarni potrebuje in da jih ima predsednik sam naročiti. Predsednik naj stopi svrhu tega v zvezo z drugim lekarjem in drogerijam radi cene zdravil. (Opomba uredništva: O tem bomo članom bratovske skladnice še marsikaj povedali, zlasti vzroke, zakaj je bil odbor primoran ta sklep storiti.)

Hrastnik. Kdor je prišel v nedeljo, dne 12. t. m. v Hrastnik si je moral misliti, da je stavka, ali pa da se pričakuje izbruh revolucije. Bilo je namreč okolu 20 orožnikov in precej policistov. Kaj pa je bilo pravzaprav tako nevarnega? Nič drugega, kakor nemški šoviniisti so priredili nekako

ljudsko veselico, pod krinko «za nemško šolo». Istočasno so pa tudi priredili Sokoli javno telovadbo. Cel teden je bilo zelo napeto. Eri so pripovedovali: «tisoč nemških turnarjev pride», drugi zopet: «500 Sokolov», tretji: «vsi zagorski steklarji pridejo na nemško prireditve». Naši sodrugi so to zadnji teden takoj zavrnil, češ, zagorski steklarji niso nemški šoviniisti, temveč zavedni socialisti, — nato je utihnilo abotno govorjenje. Kdor pa je šel v nedeljo mimo prostora, kjer so imeli Nemci svojo veselico, si je moral misliti, da stoji Hrastnik nekje na Pruskem. Videl nisi nič drugega, kakor «velenemske» zastave in slišal «die Wacht am Rhein». Da se je k tej prireditvi tudi dalo zapeljati celo vrsto delavcev, je skrajno žalostno, kajti tem narodnim šovinistom se ne gre za nič drugega, kakor tudi v Hrastnik zanesti narodni boj, da bi se delavstvo med seboj sovražilo in da bi ne bilo solidarno, ker imajo potem kapitalisti lažje delo. V tem oziru bode treba še prav veliko dela med našimi toli izkoriščanimi delavci, da se jih pripelje na pot socializma. Ako bi bilo delavstvo v Hrastniku boljše organizirano, bi ne bilo mogoče, da bi se dalo delavstvo od nemške ali slovenske buržoazije v svoje, delavstvu sovražne namene zlorabljati. Ni kmalu kraja, da bi bilo delavstvo tako brezbržno in da bi se tako malo brigalo za svoje lastne interese kot pri nas. Naše delavstvo živi v tako skrajni bedi, da se je res čuditi, kako more sploh živeti. Več kot polovico rudarjev je, ki zaslužijo izpod gosposki šiht. Da bi se pa pritožili, šli z rudarsko zadrugo k ravnatelju, to pa ni mogoče. Na samoti se malo pridušati ali pri kakšnim kozarcu vinčka zabavljati čez slabe plače, to je vse, kar se napravi. Ti trpini so že tako obupani, da mislijo: «Saj ne more drugače biti». Sodrugi rudarji, ako bi bili vi složni in edini, in bi se ne pustili od kakšne meščanske stranke za nos voditi, potem bi že davno tudi v tem zapuščenem kraju imeli boljše razmere. Rudarji, vi imate svojo bojno društvo, to je: «Unijo rudarjev». Oklenite se je, čitajte delavsko časopisje in bodite solidarni kakor delavci po drugod in videli bode, da s skupnimi močmi se bode dalo tudi to izkoriščanje odpraviti. — Torej, sodrugi na delo!

Hrastnik. Ker se gospodje uradniki, njim na čelu tudi gospod ravnatelj Lecher, tako brigajo za razne nemške šoviniistične priredbe in se jim ob takih prilikah kar cedi med iz ust, ker ne vedo na kakšen način bi spravili kakega ubogega rudarja k

Priporočamo našim gospodinjam pravi: **FRANKOY**: kavni
 pridatek iz zagrebske tovarne.

al. Zagreb II, V 1161, B-9 I, V.

Svoji k svojim!

Vsem delavcem in delavkam občine Moste in drugod se priporočam za vsa dela, ki spadajo v čevljarstvo stroko. Vsak bo pri meni prav izborno postrežen; delam solidno in po zmerni ceni.

Franco Pipan
 čevljarški mojster

Moste pri Ljubljani.

2-2

krojaški mojster v Idriji.

Krojaškega učenca

sprejme takoj

L. Štros

10 zapovedi za zdravlje

:: Ichno tiskane, vnošlje pošiljne prosto in zastonj ::
 lekarnar Trnkoczy v Ljubljani.
 Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

24-19

takim prireditvam, bodi v par slučajih dokazano, kakšni delavski prijatelji so ti gospodje in kakšno skrb imajo za svoje izmučene delavce. Boljše bi bilo, da bi se ta gospoda malo bolj interesirala za razne sanitarne razmere, ki so skrajno čudne. Delavci na «Wešeraj» ali pralnici, katerih je precej, nimajo sploh nikakšnega stranišča, in naravno je, da si išče delavec prostora, kjer mora opraviti svojo potrebo. Okolu te pralnice je seve tako nesnažno, kakor na Kumu v Sv. Jerneju. Ravno tako je na starem sahtu. Stranišče je tam na tako skritem in nevarnem kraju, da mora človek dobro paziti, da kam ne pade, ali pa si ne zlomi nogo. Pri kovaški delavnici je pa sploh tako oddaljeno, da bi moral delavec vselej četrt ure preprej iti, predno mu je sploh treba. — Ako si pa ogledate stara stanovanja, to pa že presega vse meje. Ako stopiš v eno tako stanovanje, si misliš, da si prišel mogoče v hlev. Tal ne vidiš sploh nikjer, ker so deske vse segnite. Ako pa primeš za vrata, pa misliš, da če bi prišla kraška burja, mora itak celo bajto odnesti. Ravno tako je s stranišči pri teh stanovanjih. Tam nekje kakšnih 30—40 korakov od kočje vidiš stiri količke in nekaj skupaj zbitih desk (kakor hlev za purane) in tu morajo delavci opravljati svojo potrebo. Da bi še bile te jame zakrite, naj bi še bilo, ampak ta nesnaga se cedi tam okolu, da je poleti tak smrad, da ga ni moči prestati. Gospod ravnatelj pa, namesto da bi odpravil vse to — kar bi bila njegova sveta dolžnost — se še ne zmeni za take stvari, menda nimajo tesarji dovolj časa in premalo lesa, ker morajo za kakšno veselico «ringelšpil» delati. Mi enostavno zahtevamo, da se ta svinjarija v najkrajšem času odpravi, drugače bomo primorani potrkati na kakšno drugo mesto. Čudno se nam pa tudi zdi, da okrožni zdravnik ne vidi tega? Gosp. doktor, na noge! In občina — kje pa si ti?

Razni delavci, ki so napravili puf v rudarskem konzumu, zabavljajo sedaj, ker je vse v redu in ker se pravilno vodi in društvo že precej dobro uspeva. Prigovarjajo raznim članom konzuma, da naj odstopijo i. t. d. Opominjamo te ptičke, naj opuste njih grdo postopanje, ker jih bomo drugače objavili z imenom, zraven pa tudi pufa, koliko da so pustili v konzumu. Puf napraviti in potem zabavljati, je precej lahko, a če je to pošteno, jim pripuščamo v premislek.

Naš tisk.

Če pogledujemo število svojih naročnikov, moramo si reči, da bi bilo lahko precej bolje! Naš «Naprej!» bi moral imeti najmanj 10.000 odjemalcev, če bi vsi naši sodrugi — to je tisti, ki pravijo, da so sodrugi — storili svojo dolžnost ter se naročili na list. Naročnina za delavski list, ki nima za seboj nobenih tiskovnih skladov, ni velika, in od slovenskih delavcev bi ne bila nobena posebna žrtev, če se slednji naroči na «Naprej!» Ideje se širijo potom tiska, stranko reprezentira tisk, nasprotniške napade odbijajo dobri naši časniki i. t. d. i. t. d. In kakšen tisk naj bo za naše delavce? Kakšne časnike naj naročajo naši delavci? Vendar ne meščanskih, ki vedno nasprotujejo vsem delavskim težnjam! Kdor od delavcev kupuje me-

ščanske liste in ne svojih delavskih — ta je izdajalec delavskih interesov. Delavci! Širimo naš tisk! Pridobivajmo naročnike našim delavskim časnikom in predvsem «Naprej!».

O pomenu

«Delavske tiskovne družbe v Ljubljani» bi se moralo veliko več pisati, nego se je doslej; kajti premnogo naših organizacij po Slovenskem, pa tudi premnogo naših posameznikov še ni prepričanih, da je ta družba neobhodno potrebna za slovensko delavstvo. V resnici bi moral biti vsak sodrug član Del. tisk. družbe; — pristopnina znaša eno krono, delež pa 25 kron, ki se lahko vplača v 25 mesečnih obrokih. Potem seve bi se dalo vse drugače delovati! Zato pa: sodrugi, roké na srce ter storite svojo dolžnost!

Največja izbira je samo v Angleškem skladišču oblek Ljubljana, Mestni trg šte. 5

Čez 3000 kom jesenske in zimske obleke za gospode in dečke od K 10 — višje, nad 1000 kom. površnikov in raglanov od K 12 — višje, čez 3000 pelerin od K 8. — višje, nad 15.000 kom. najnovejše konfekcije za dame in deklice kakor jopice, paletoti, mantilje, pelerine, kostume, krila in bluze.

Odjemalci na debelo dobijo znaten popust in sicer:

Double pelerine ali iz lodna od K 6.40 višje, plišaste jopice od K 10 višje, lodnasti klobuki za dečke 1 dct. od K 18 višje, lodnasti klobuki za gospode 1 dct. od K 24 višje, plišasti k'obuki 1 dct. od K 60 naprej.

O. Bernatovič.

Naznanilo.

Ujano podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel restavracijo

„PRI LEVU“

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 16.

Točil bodem le pristna domača dolenjska, štajerska in istrijska vina, Colaričev cviček z Gadove peči, kakor tudi izborno marčno pivo. Postregel bodem tudi z izvrstnimi jedili, sprejemam goste tudi na mesečni abonma po primerni ceni.

Za obilen obisk se najuljudneje priporoča

IVAN KALAN

restavrater.

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko „Union“ ker te ure so najbolj trpežne in natančne, 4 dobe se pri:

19—13

Fr. Čuden
urar in trgovec v Ljubljani
delničar in zastopnik švicarskih
tovarn „Union“ v Bielu in
Genovi.

Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, čistilnice, preše za sadje i. t. d.?

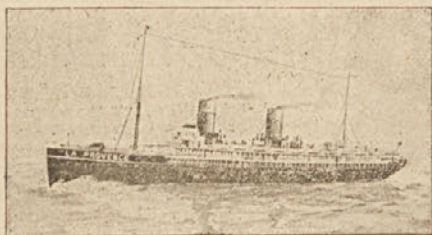
Edinole pri:

12—1

FR. STUPICA

v Ljubljani * Mar. Terezije cesta
štef. 1 :: Valvazorjev trg štef. 6

in zakaj? Zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najbolj se sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo tvrdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Samo 6 dni!

Ed. Šmarda

12—1

potovalna pisarna
v Ljubljani, Dunajska cesta štef. 18.

Francoska linija Havre-
New-York samo 6 dni!

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernove ulice štef. 9

12—12

priporočata v največji izbiri po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paletu za dame, plašče za deklice.

ANTON BAJEC * umetni in trgovski vrtnar

v Ljubljani :: Pod trančo 24-20

:: Cvetlični salon, izdeluje šopke, vence s trakovi. ::

Vrtnarija na Karlovski c. 2. - Zunanja naročila točna.

Kašelj.

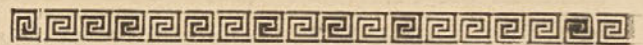
Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: «Tri jelke». — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Novost!

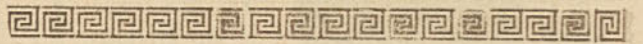
Novost!

Ravnokar je izšel III. zvezek

Tajnosti španske inkvizicije.

Cena zvezku le 10 vinarjev.

Sezite pridno po tej zanimivi knjižici!

Čevljarški mojster

Ivan Gačnik

Rožna dolina, obč. Vič

se priporoča vsem delavcem in delavkam občine Vič in drugod za vsa dela, ki spadajo v čevljarško stroko. Vsak bo pri meni prav izborno postrežen. Delam solidno in po zmerni ceni.

Krasne jesenske novosti

priporoča 24-14

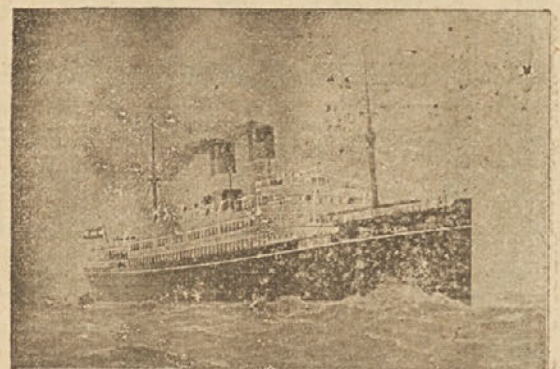
prva in edina slovenska modna trgovina za gospode

Engelbert Skušek

LJUBLJANA

Mestni trg števil. 19.

Najnovejši in najhitrejši brzoparnik
Martha Washington
24-12 vozi čez Ocean samo 6 dni.

Austro - Amerikana:

TRST

New - York
New - Orleans
Buenos Ayres
Argentina
Rio di Janeiro.

Vozne liste za potnike in izseljence prodaja:

SIMON KMETETZ

Ljubljana, Kolodvorske ulice 26.